

FULL d'INNOVACIÓ DOCENT en EDUCACIÓ SUPERIOR

 desembre
05

SUMARI

«Avui parlem...»

- Programació dels POP i màsters a la UAB

«Què en podeu dir de...»

- La II Jornada d'Innovació Docent al Campus

«Informacions»

- Pla de Formació Permanent IDES

UAB

 Universitat Autònoma
de Barcelona

AVUI PARLEM...

Programació dels POP i màsters a la UAB

El 19 i 20 d'octubre, va tenir lloc a Girona la setena edició dels tallers de reflexió i debat que anualment organitza l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU). Es van reunir els responsables dels programes oficials de postgraus de les universitats catalanes amb membres de l'AQU i els responsables del DURSI sota el tema: **cap a on anem amb el postgrau?**, un tema de màxima actualitat dins del context universitari català d'adaptació de les titulacions a l'EEES.

Va quedar palès, després de dues jornades de reflexió, que la posada en marxa dels Programes Oficials de Postgrau (POP) és un repte i que cal avançar pas a pas per tal de garantir que arribem a bon port. Altres punts de coincidència van ser: s'ha d'iniciar el procés amb ànim d'aprendre tant dels encerts com dels errors que es puguin cometre en aquesta primera etapa. S'haurà de desenvolupar un sistema de seguiment per poder avaluar el procés i l'assoliment progressiu dels objectius. Serà imprescindible establir sistemes de qualitat a les universitats per desenvolupar una millora contínua i serà necessària la cooperació entre universitats i agències.

On som? La UAB va començar a treballar durant el segon semestre del curs passat. El desenvolupament del projecte ha passat per diverses fases. En l'actualitat s'ha conclòs la preparació de la documentació i tant el Consell de Govern com el Consell Social han aprovat la relació de Programes Oficials de Postgrau i els títols de màsters que la UAB voldria implementar el curs 2006-2007. Tanmateix, s'ha tramès al DURSI una proposta molt àmplia de programació en l'horitzó 2010 que any rere any s'haurà d'anar revisant. El resultat ha estat fruit del treball de les comissions de centres, on han participat membres dels equips de deganat, representants dels departaments i coordinadors de tercer cicle, i de la Comissió d'Afers Acadèmics delegada del Consell de Govern.

Els projectes de màsters dissenyats responen a una estructuració modular del currículum, a fi i efecte de dotar els nous programes d'estudis del marge de flexibilitat necessari per tal d'adequar els continguts als avenços que es produeixen en tots els camps del coneixement i facilitar la presència de professors visitants. La proposta de títols de màster que es presenta per al proper curs acadèmic constitueix una oferta prudent que haurà de créixer durant els pròxims anys. Està integrada, majoritàriament, per màsters d'iniciació a la recerca i màsters mixtos que es deriven de programes de doctorat amb menció de qualitat i amb un nombre consistent d'estudiants de nova entrada durant els últims tres anys. De forma minoritària, s'hi inclouen màsters de caire professionalitzador per donar el senyal a la societat que la Universitat vol i estarà present en la formació professionalitzadora oficial, tot i que es farà de forma més lenta i gradual.

S'han presentat al DURSI perquè s'aprovin un total de 35 màsters, dels quals 24 constitueixen l'oferta pròpia de la UAB i la resta són interuniversitaris, entre els quals hi ha dos màsters Erasmus Mundus en els quals la Universitat participa formant part de xarxes europees.

El procés només ha començat, però cal reconèixer que ha comportat un treball important per part d'un col·lectiu força nombrós de la Universitat, al qual agraïm des d'aquí el seu esforç. D'ara endavant, haurem de continuar madurant el projecte sempre reforçant i millorant el que sabem fer, amb l'objectiu de mostrar-nos davant de la societat com una universitat que aposta per la docència de postgrau de qualitat en tots els àmbits del coneixement i amb esperit innovador de cara a l'any 2010.

M. Dolors Riba

Vicerectora d'Afers Acadèmics

QUÈ EN PODEU DIR DE...

Jordi Grau

La II Jornada d'Innovació Docent de Campus

Antonio Zamora

El 15 de setembre de 2005 va tenir lloc la segona Jornada de Campus organitzada des de l'IDES

En aquesta segona edició, va participar-hi el Dr. Johannes Widt, de la Universitat de Dortmund, responsable de la Xarxa Alemanya per al Desenvolupament Acadèmic Universitari (AHD), que va explicar com es porta a terme el procés de construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) a Alemanya.

En relació amb la construcció d'aquest espai en l'entorn de la nostra Universitat, les experiències d'innovació que es van presentar giraven al voltant de cinc grans blocs temàtics: Estratègies d'Aprenentatge, Recursos Virtuals, Avaluació dels Aprenentatges, Titulacions Pilot i Pràctiques Professionalitzadores.

ESTRATÈGIES D'APRENTATGE

Un dels temes principals de la Jornada va ser l'adaptació dels continguts i les metodologies als ECTS. Les estratègies d'aprenentatge presentades com a eines útils per a aquesta adaptació van ser: l'aprenentatge basat en problemes (ABP), el treball en grup cooperatiu, el diàleg interdisciplinari i el sistema dual.

Una de les metodologies més posades a la pràctica és l'ABP. Aquesta es veu com una oportunitat per introduir els alumnes davant un escenari laboral que necessita aproximacions interdiscipli-

nàries i que, alhora, permet treballar certes competències transversals. Els estudiants són responsables del seu propi progrés i els professors assumeixen la funció de proveir-los de material i de guies per facilitar-los el treball. Algunes de les experiències en ABP o PBL provenen de l'àmbit de les ciències de la computació, de les ciències de la salut, d'assignatures d'humanitats, de ciències de l'educació, de psicologia, de comunicació publicitària i de la Diplomatura de Postgrau en Fotoperiodisme.

El treball en grup cooperatiu va ser una altra de les estratègies més comentades per desenvolupar una de les competències que es treballen transversalment en la majoria de les titulacions amb la nova metodologia dels ECTS. Des de les àrees d'Enginyeria Electrònica, d'Humanitats i d'Infermeria, van exposar les seves experiències emprant aquesta estratègia. Es va destacar tres característiques bàsiques del treball cooperatiu: la interdependència positiva, la interdependència cara a cara i la responsabilització individual.

Des de l'àmbit de les ciències de l'educació i de les ciències de la salut, es va evidenciar que el diàleg interdisciplinari representa una estratègia que permet articular el coneixement de les diferents disciplines en l'aproximació, la interpretació i l'acció sobre els fenòmens del món. Dels avantatges que aporta, se'n va destacar l'aproximació real i integral als problemes i la millora de la provisió i qualitat de l'activitat professional.

Un altre tema que es va posar sobre la taula des de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials i des de la Titulació de Geografia va ser el Sistema Dual o Docència Bimodal. Aquest sistema ens aporta una estratègia d'aprenentatge alternativa que combina presencialitat amb no presencialitat a través de la utilització de les TIC. Aquesta proposta sorgeix com a resposta a la situació de molts estudiants que han de combinar els seus estudis amb activitats laborals. En ser més flexible, permet a l'estudiant que no podria seguir l'assignatura de manera presencial poder compatibilitzar les dues tasques.

RECURSOS VIRTUALS: TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ (TIC)

Sobre les TIC hi van haver diverses intervencions. En aquests moments, gran part dels docents universitaris fan servir aquest recurs, ja que, com es demostra amb les experiències presentades a les Jornades, són una eina de gran utilitat per a l'aplicació de la metodologia centrada en ECTS.

També es va fer referència als recursos virtuals com a material de suport que permet una millor gestió del temps per part de l'alumne i dona un suport al seu aprenentatge. Tot i això, es van citar algunes limitacions de les TIC, com per exemple la manca de connexions de xarxa prou eficients, la preferència de certs alumnes per formats més clàssics (paper, CD-ROM, etc.) o l'esforç que implica l'elaboració dels materials per part del docent.

Es fa patent l'interès que va suscitar el tema, ja que va sorgir una iniciativa per constituir un Grup d'Interès (GI-IDES) en relació amb la Imatge Digital Interactiva.

AVALUACIÓ DELS APRENTATGES

Es va ressaltar la importància de l'avaluació continuada com a mecanisme per fer el seguiment del procés d'ensenyament-aprenentatge i obtenir una major varietat d'evidències de treball dels

QUÈ EN PODEU DIR DE...

alumnes. En aquest enfocament, l'avaluació es considera una situació d'aprenentatge; per tant, la participació de l'alumnat resulta de gran importància. Dins de les experiències presentades a la Jornada, destaquem les de la carpeta d'aprenentatge, el diari d'aula i l'autoavaluació.

Les carpetes d'aprenentatge de l'alumne es van presentar com una eina útil que recull evidències que il·lustren les fites, els esforços i els progressos de l'estudiant en el seu procés de formació, a través de la presentació seleccionada de mostres de treball. A més a més, la carpeta d'aprenentatge representa una estratègia d'aprenentatge i d'avaluació. És un recurs cada vegada més emprat en l'àmbit universitari, del qual es van presentar diverses experiències, com per exemple la que ens proposen des de la formació dels Mestres en Educació Infantil, des de la Llicenciatura de Publicitat i Relacions Públiques o des de la Llicenciatura d'Humanitats.

Un altre sistema per recollir evidències de l'aprenentatge de l'alumne és el diari d'aula, que va ser presentat per un professor de Pedagogia. Aquest diari descriu l'acció diària de l'estudiant a l'aula i fora d'aquesta, de la manera més àmplia possible, quan realitza el treball autònom. Es va assenyalar que el diari és un recurs costós per a l'estudiant perquè ha de ser constant i implica un esforç narratiu al qual no està acostumat. Però, d'altra banda, es va ressal-

tar que, un cop l'estudiant «s'immergeix» dins la dinàmica del diari, li troba, per regla general, molt de sentit i una gran utilitat per a ell mateix.

També es va parlar de la importància de l'autoavaluació, en tant que la participació de l'alumne en la seva avaluació li permet prendre major consciència del seu aprenentatge i responsabilitzar-se per ell mateix. L'autoavaluació estimula l'autonomia de l'alumne i permet al professor tenir un major nombre d'informació acreditativa de l'assoliment de l'alumne. Aquesta és la metodologia que han adoptat algunes assignatures de l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera, de Relacions Laborals i de Farmacologia.

TITULACIONS PILOT

Es van presentar les experiències en les titulacions que han iniciat el procés de canvi a ECTS, fent una valoració del procés en termes de fortaleces i aspectes que cal millorar. Es detecta l'esforç que ha implicat fer el treball coordinat en què estan implicats diversos agents i en què moltes vegades es va haver de treballar amb el temps ajustat. Així mateix, es va ressaltar com un aspecte positiu l'espai que aquest procés ha generat per reflexionar sobre la docència i el perfil professional de cada titulació. Com en tot procés de canvi, el compromís i la voluntat de les persones implicades ha tingut un paper impor-

tant, especialment si tenim en compte que és un procés que es troba en la seva fase inicial i del qual no es tenen precedents. Si bé es té clar l'objectiu que es persegueix amb aquest procés, els procediments per portar-lo a terme d'una manera més eficaç encara estan a prova.

PRÀCTIQUES PROFESSIONALITZADORES

En relació amb la realització de pràctiques professionalitzadores a la Universitat, es va recordar que una de les raons de ser de la universitat pública és la formació de bons professionals que hauran de competir en un mercat cada vegada més global. Les pràctiques professionals s'han demostrat com un mecanisme eficient per assolir aquesta demanda.

A la Jornada es va comentar la necessitat d'estendre i enfortir aquestes pràctiques professionals. Per assolir aquests objectius, es va proposar la consolidació d'un Grup d'Interès Interfacultatiu sobre Pràctiques Professionalitzadores.

Una altra qüestió que es va posar de manifest va ser la conveniència d'apropar més la UAB a les empreses i institucions, ara que aquestes estan receptives. També es va comentar la necessitat de comunicar i promocionar els aspectes positius i els mèrits de la UAB a institucions, empreses i futurs estudiants.

DADES DE PARTICIPACIÓ

DADES GENERALS

Inscrits	292	
Assistents	234	80,14%
Comunicacions orals	62	
Pòsters	12	

PERCENTATGE DE PARTICIPACIÓ PER CENTRES

Ciències de l'Educació	13,01 %
Psicologia	10,70 %
Filosofia i Lletres	10,70 %
Ciències	9,77 %
Ciències de la Comunicació	7,91 %
Escola Tècnica Superior d'Enginyeria	7,44 %
Altres col·lectius UAB	6,98 %
Veterinària	6,51 %
Medicina	5,12 %
Centres vinculats i escoles universitàries adscrites	5,12 %
Dret	4,65 %
Ciències Polítiques i Sociologia	4,65 %
Traducció i Interpretació	2,79 %
EU d'Estudis Empresarials de Sabadell	2,32 %
Ciències Econòmiques i Empresarials	1,40 %
EU d'Informàtica de Sabadell	0,93 %

Unitat d'Innovació Docent
en Educació Superior (IDES)

Edifici A
Campus de la UAB
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel.: 93 581 41 66
Fax: 93 581 41 67
ides@uab.es
www.uab.es/ides

Equip de la Unitat

Dr. Maite Martínez
Directora

Lidia Arroyo
Yemiko Kanashiro
Equip col·laborador

Jordi Grau
Virtudes Guzmán
Suport logístic

Edició i impressió
Servei de Publicacions
de la Universitat Autònoma de Barcelona

IDES

INFORMACIONS

Pla de Formació Permanent IDES

La Unitat d'Innovació Docent en Educació Superior (IDES), dintre del seu Pla de Formació Permanent, us convida a participar en les activitats de formació que tindran lloc els mesos de gener i febrer de 2006. Les característiques d'aquestes s'especifiquen a continuació.

Dates: del 23 de gener al 10 de febrer

Horaris: de 10 a 13 i de 15 a 18 h, amb alguna excepció

Criteris d'inscripció

- El Pla de Formació Permanent de l'IDES serà a l'abast del personal docent investigador de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- Les inscripcions es faran a través de la pàgina web de l'IDES (www.uab.es/ides).
- Quan el nombre de participants inscrits hagi arribat a un màxim d'alumnes (35 participants), el botó d'inscripcions es desactivarà.
- Els cursos hauran de tenir un mínim de deu alumnes per poder realitzar-se.
- En el cas que estigueu fent el Programa FDES, ho heu d'especificar en el moment de la inscripció.
- Les activitats de formació són gratuïtes.

Tipus d'activitats formatives

Les activitats formatives es classifiquen en tres tipus:

Seminaris A. Seminaries d'estratègies d'ensenyament i aprenentatge: estratègies innovadores que responen a la lògica dels ECTS.

Seminaris B. Seminaries d'avaluació: noves modalitats d'avaluació dels aprenentatges en l'EEES.

Tallers C. Tallers de Recursos Didàctics: tallers que aporten al docent eines que li permetran millorar la qualitat de la seva docència a partir d'experiències pràctiques d'altres docents.

Detallem a continuació els cursos que s'oferiran en aquesta edició.

A. Seminaries d'estratègies d'ensenyament i aprenentatge

- Resoldre problemes per aprendre: identificació de les competències de pensament científic
- La tutoria a la Universitat

- Aprenentatge per problemes i Espai Europeu d'Educació Superior
- Aprenentatge en cooperació en l'àmbit universitari
- Metodologies actives
- El mètode del cas
- Recursos d'interacció a l'aula
- Pràctiques sobre el discurs oral en l'àmbit acadèmic: estratègies de comunicació a l'aula
- Carpeta d'aprenentatge de l'estudiant

B. Seminaries d'avaluació

- Avaluació dels ECTS: com ha de ser?
- Avaluació de l'alumnat: el rendiment acadèmic i les competències
- Disseny i verificació de la qualitat del procés d'avaluació dels aprenentatges
- L'aplicatiu PARIS: configuració, administració i correcció de proves d'avaluació d'aprenentatges

C. Tallers de recursos didàctics

- El Wiki com a estratègia d'aprenentatge
- PowerPoint com a recurs didàctic
- Disseny de pàgines web: eina docent
- Campus virtual
- Educació de la veu i foniatria
- Imatge digital interactiva
- Experiències en l'aplicació d'ECTS en una titulació: implicacions per al professor, l'alumne i la titulació
- Disseny de programes des de la perspectiva dels ECTS

Acreditacions dels cursos

Les activitats formatives que es realitzin les acreditarà l'IDES amb un certificat d'assistència.

Per als qui fan el programa FDES, l'acreditació dels cursos serà la següent:

- Seminaries A i B: 1 crèdit ECTS
- Taller C: 0,5 crèdit ECTS

Els docents que vulguin accedir al programa d'acreditació en Formació Docent en Educació Superior (FDES) hauran de tenir en compte la normativa establerta per rebre aquesta acreditació. Per saber-ne les condicions, entreu a la pàgina web de l'IDES: <http://magno.uab.es/ides/formacio/form1.htm>